

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 3103/07
30.10.2008. godina
Beograd

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Snežane Andrejević, predsednika veća, Slađane Nakić-Momirović, Sonje Brkić, Spomenke Zarić i Jovanke Kažić, članova veća, u parnici tužioca AA, koga zastupa AB, advokat, protiv tužene BB, koju zastupa BA, advokat, radi sticanja bez osnova, odlučujući o reviziji tužene, izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Negotinu Gž.834/07 od 04.09.2007. godine, u sednici održanoj dana 30.10.2008. godine, doneo je

R E Š E N J E

UKIDAJU SE presuda Opštinskog suda u Negotinu P.17/07 od 18.05.2007. godine i Okružnog suda u Negotinu Gž.834/07 od 04.09.2007. godine i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Negotinu P.17/07 od 18.05.2007. godine, obavezana je tužena da tužiocu na ime naknade sticanjem bez osnova isplati iznos od 19.258,08 eura u dinarskoj protivvrednosti obračunatoj po najpovoljnijem kursu po kome se ova strana valuta bude otkupljivala od poslovnih banaka u vreme plaćanja, zajedno sa domicilnom kamatom na ovaj iznos, obračunatoj na isti način počev od 12.07.2004. godine pa do konačne isplate i obavezana je tužena da tužiocu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 127.300,00 dinara.

Presudom Okružnog suda u Negotinu Gž.834/07 od 04.09.2007. godine, odbijena je žalba tužene i potvrđena navedena presuda Opštinskog suda.

Protiv drugostepene odluke tužena je blagovremeno podnela reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Vrhovni sud je ispitao pobijanu odluku u smislu čl.399. ZPP i nalazi da je revizija osnovana.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, po rešenju inostranog Okružnog suda, ____, iz sredstava penzije tužioca isplaćeno je na ime izdržavanja u korist tužene 26.952,67 eura za period od 01.09.1999. - 31.05.2004. godine. Presudom istog suda, koja je postala pravnosnažna 12.07.2004. godine, utvrđen je prestanak prava tužene iz presude zbog izostanka od 13.01.1999. godine br.5C130/98B na mesečno izdržavanje tužioca u visini od 363,36 eura sa 01.01.2000. godine. Navedena presuda je priznata rešenjem Okružnog suda u Negotinu R.25/05 od 10.05.2005. godine.

Na utvrđeno činjenično stanje, nižestepeni sudovi su primenom čl.210. i 214. Zakona o obligacionim odnosima usvojili tužbeni zahtev za isplatu iznosa od 19.258,08 eura sa kamatom od 12.07.2004. godine u dinarskoj protivvrednosti, nalazeći da je isplata u korist tužene iz penzije tužioca u periodu od 01.01.2000. - 31.05.2004. godine, usled prestanka prava na izdržavanje, vršena bez pravnog osnova.

Po oceni Vrhovnog suda, nižestepene odluke su zasnovane na pogrešnoj primeni materijalnog prava, usled čega je činjenično stanje nepotpuno utvrđeno.

Prema pravilima o sticanju bez osnova (čl.210. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima), obaveza vraćanja, odnosno naknade vrednosti nastaje i kad se nešto primi s obzirom na osnov koji se nije ostvario, ili koji je kasnije otpao. U ovom slučaju pravni osnov isplate je otpao, jer je 2004. godine inostranom odlukom suda, priznatom u Srbiji, utvrđen prestanak obaveze isplate izdržavanja sa 01.01.2000. godine. Međutim, pravno dejstvo ove odluke ne podrazumeva automatski obavezu vraćanja naplaćenih sredstava od tužioca pre pravnosnažnosti navedene presude po pravilima o sticanju bez osnova, već je trebalo ispitati postojanje zakonskih uslova za primenu ovog pravnog instituta i eventualno postojanje zakonskog osnova za njegovo isključenje. Ovde se radi o sredstvima isplaćenim za izdržavanje, čija izmena odnosno prestanak obaveze se prema domaćem zakonodavstvu, uvek vrši za ubuduće, pa je kod ocene osnovanosti potraživanja trebalo poći od činjenice na ime čega su sporne isplate vršene, koje su okolnosti dovele do neopravdane naplate u višegodišnjem trajanju i ispitati odgovornost i savesnost tužioca u nastanku i obimu obaveze.

Prema čl.211. Zakona o obligacionim odnosima, ko izvrši isplatu znajući da nije dužan platiti, nema pravo da zahteva vraćanje, izuzev ako je zadržao pravo da traži vraćanje ili ako je platio da bi izbegao prinudu. Neprimenjivanjem ove odredbe, nižestepeni sudovi su propustili da utvrde i cene odlučnu činjenicu da je presudom Opštinskom sudu u Negotinu P.1114/98 od 05.08.1999. godine, koja je postala pravnosnažna 01.11.1999. godine, razveden brak stranaka i odbijen zahtev tužene za isplatu izdržavanja u iznosu od 50% penzije koju je tužilac ostvario u inostranstvu. Od pravnosnažnosti ove presude, tužilac je imao saznanje da nema obavezu isplate izdržavanja tuženoj. Osim toga, iz sadržine presude Okružnog inostranog suda, proizilazi da

priznanje brakorazvodne presude stranaka pred austrijskim sudom nije bilo potrebno, jer su stranke srpski državljani i njihov brak je razveden pred sudom u Srbiji. Kako je naplata izdržavanja trajala do 12.07.2004. godine, propušteno je da se ispita kada je tužilac pokrenuo postupak za utvrđenje prestanka obaveze izdržavanja, doprinos tužioca dužini neopravdane naplate i druge relevantne okolnosti i ocene zakonski uslovi za primenu čl.210. i 211. Zakona o obligacionim odnosima. Takođe, savesnost tužioca je od značaja i za odluku o kamati shodno čl.214. Zakona o obligacionim odnosima.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će otkloniti ukazane nepravilnosti i doneti pravilnu i na zakonu zasnovanu odluku.

Sa iznetih razloga, Vrhovni sud je odlučio kao u izreci rešenja, na osnovu odredbi čl.407. stav 2. ZPP.

Predsednik veća-sudija

Snežana Andrejević, s.r.

Za tačnost otpravka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

vg